

La Veu de la Comarca

Setmanari Regionaliste de Tortosa

ANY I.

PUGNA PRO PATRIA.

NUM. 33.

LA CATALUNYA QUE VOLEM.—Lliure, ni dominada, ni dominadora y respectada de les regions germanas.—Estimada per son valer al exterior y temuda per sa forsa.—Acullit com a propi al foraster que á trevallar hi vinga. Y á manar y á cobrar, á fer lleys y á judicar, cada hù á casa seva, que prou hi té que fer pera enténdreshi. Els empleats de la terra y pochis, actius y inteligents.—Ennoblida, altra vegada en llibres de tot saber, la que fou llengua de Sants y de Reys.—Las universitats y escolars tornadas a son esser: obradors d' avensos de la ciencia y planter de filòsophs y juristas. A fora la ensopida rutina.—Intrimament unida á la vella Catalunya, gloriosa en sa historia y tradicional en sas lleys y costums, una Catalunya nova, de vida expansiva y en constant progrés, seriament religiosa y ilustradament tolerant.—Repobladas las montanyas per grans boscos, trescant pels singles els corredors enginys moderns, trayent del terror y de las minas els fruits y minerals. Las aigues de sos rius saltant de resclosa en resclosa movent enginys del treball.—Conservats com reliquiás els monuments enrunats ó antichs y alsarne d' un art fill lligitim del antich criat en els avensos actuals. Voltar les vellas poblacions historicas de populosas y amplias ciutats modernas.—Ports oberts als productes de tots llochis; assegurats ab tractes d' una nació sèria; veure al potentat ab afany de ser estimat y útil á la Patria y al obrer intervindre en el govern donantli lo que cristianament y per dret li pertoca.—Volem deixar á nostres fills aquesta Catalunya gran avuy, com ho fou pera son temps la de nostres passats.—Per obtenirho tenim lo precís: Força, riquesa y inteligencia. Reprimim el vici del egoisme y exaltèm la virtud que á cap ens manca: L' amor á la Patria.—LLUIS DOMENRCH Y MUNTANER.

PREUS DE SUSCRIPCIO

Tortosa al mes. . . . . 0'50
Fora semestre. . . . . 3'00

DIRECCIO Y REDACCIO

Carrer del Parque, N.º 8.

Tortosa 23 Agost de 1903.

La Redacció no fa seus los conceptes ni continguts dels articles firmats ó copiats.

SANTORAL

Dimengé 23 XII. Lo puríssim Cor de Maria, S. Felip Benicó cf.—Dilluns 24 (Antes X) S. Bartomeu ap. y sta. Aurea vg.—Sol en Virgo Dimars 25 S. Lluís rey de Fransa y s. Genís d' Arlés.—Diméres 26 S. Ceferi p. mr. s. Simplicí mr. Dijous 27 S. Joseph de Calasanz fdr. y la Transverberació del cor de sta. Teresa de Jesús vg.—Divendres 28 (Abans X) Sant Agustí b. y dr.—B. P. en Sant Agustí.—Disapte 29 La Degollació de S. Joan Bantista y sta. Sabina mr.

ENDRESSA

Als catalans de bona voluntat pertanyents als diferents partits polítics madrilenys.

El catalanisme es una idea mes gran de lo que alguns se creuen. Son molts els qu' estan en la creencia qu' es un partit polítich com cuansevulga altre, y aixó es una equivocació molt gran.

El catalanisme comensa per no esser un partit, desde 'l moment que 's un moviment nacionaliste en quin hi pren part tot un poble ab sas diferents manifestacions. El catalanisme no es un partit desde 'l moment que no admét un quefe que disposi de las sevas forsas á mida del seu gust; y no es partit siguent aquesta la consideració principal, desde 'l moment que la seva tasca, es 'l agermanament de tots els catalans.

Una de las armas que mes se serveixen els seus enemichs pera combatré 'l, es la de donarli 'l dictat de retrógado. Els que tal diuhén, qué entenen per esser retrógado? Pregunteuloshi y 'ns dirán que retrógado es aquell que va a missa cada festa, va á confessar una vegada l' any, y menja de magre eis divendres de Cuaresma y vigíllas de festas anyals; acceptant aquesta teoria, per mes qu' es equivocada, jo, no he vist may que á cap individu, se li exigeixin aquets requisits, pera entrar a formar part en las nostras Asociacions. Lo únich que se li exigeix es l' amor a Catalunya; y aquesta imposició se la fa ell mateix, al venir ab nosaltres per sa propia voluntat.

Per lo tant, queda demostrat que 'l catalanisme; no es un par-

tit polítich, ni es una idea retrógada.

Molt al contrari: el catalanisme es lliberal en el veritable sentit de la paraula. Demuestra serho, per el respecte mútu en las creencias que pugui tenir cada individu.

Una de las cosas ab que dona á coneixer mes l' esperit lliberal en que está basat, es l' abolicíó del servey de quintas l' implantació del servey voluntari. Y tantas altres son las demostracions que podrian ferse respecte aquet particular, que me n' escuso per creure prou fermas las dos indicadas.

Fixeushi be, vosaltres, els refractaris a las nostras doctrinas, els que ho sou pel fet de que us han dit que 'l catalanisme es aixó ó es alló, y may us heu pres la molestia d' estudiarlo fredament fixeushi be, estudiue las nostras Bases de Manresa, detingudament. una per una, que quant us en hauré fet ben capssos, si sou catalans de bona voluntat, us desferéu d' aquets partits d' ideals vells y desacreditats, pera venir á engroixir las nostras rengles, quina bandera, es la del únich ideal que pot redimir la nostra estimada Catalunya.

JOAQUIM DELCLOS Y DOLS.

De regionalisme

Avuy día, qui es el qui no vol esser regionalista? Desde 'ls republicans als carlins y dels conservadors als liberals volen tenir en llurs respectius programes les solucions regionalistes, com a úniques pera 'l revifament de l' Estat y de la Regió.

Donchs, com s' explica, sentada la dita asserció, qu' encara hi hagi catalans qu' ab llurs fets demostrin aversió a les práctiques qu' en conseqüencia se dedueixen de la renomada doctrina regionalista: Com s' explica que la llengua nostra, la que parlem y hem apresada dels tendres y dolsos llavis de la mare y es la que 'ns serveix pera pensar y expressar els nostres pesars y les nostres alegries, sia viltinguday menypreuada per un número per desgracia massa gros de catalans que mes be sembla qu' hagin renegat de lo que dú l' agre de sa terra que no pas vulguin esser bons catalans y entusiastes patriotes, admiradors d' aqueix bell despertar de la conciencia catalana? Es que 'ls fa por el separatisme? Si son gent de criteri recte y sa que reflexionin si lo

estimar la llengua y les tradicions populars com també les constitucions del nostre gloriós passat es esser separatista, es renegar d' Espanya y fer burla de les demés regions de l' Estat, germanes nostres y victimas tant o més que nosaltres, inclús la mateixa desventura Castellana, del despotisme d' una política centralista y absorbent que sols es aprofitosa a la colla d' afavorescuts per la conxorxa oligarquica. Qué vegin si l' amor regional, perintens que sia, destrueix en lo més mínim el amor a Espanya, sent aixis que per tenir amor a n' aquesta cal, precisa, que s' en tingui á la llar ahont hem nascut, a la carena de montanyes que son lo que formen la nosra comarca y les primeres qu' hem vistes ab tota la ilusió y á la regió ahont hi trobem un mateix llenguatge, un propi sentir, unes costums y tradicions pariones de les nostras y una historia que per llarchs sigles la veyem telxida d' unes mateixes aspiracions, un pensament comú y d' una finalitat qu' acopla per un mateix somi á tots els nostres interessos morals, socials y polítichs.

Y si 'ns diuen que d' aixó ja n' estant convensus y que volen esser regionalistes somi el qui més, aleshores tornantnos acudir el mateix pensament de perquè no tothom estima prácticament a sa terra, preguntarem: Aquets que volen esser regionalistes y predican que sens aquest ideal es més que impossible tornar á Espanya la seva grandesa perduda, qu' es lo que fan en demostració del seu sentir? Estimansa propia llengua més que cap altra? Si? Aleshores alegremosen perquè contem ab un verdader regionalista més, ab un amant enforvit d' amor á les cosas de sa terra. Si ens diu que no; aleshores a aquest tal tenim dret de negarli l' honros nom de regionalista y 'l de bon fill de la terra que la vist neixer y l' ajunta.

Heusaquí establert un dilema, devant d' ell no hi ha escusa que valgui; s' es o no és; en el primer cas els fets han de venir a corroborar l' asserció que reporta un amor gran, sens mida a la propia parla y, per tant, al us d' ella en totes les manifestacions que 'l sentit comú y una refinada cultura no 'ns ho impedeixin. En conseqüencia cal usarla en les nostras relacions públiques y privades, en els periódichs y demés escrits per l' us y ilustració dels nostres coterranis s' inscriguin, en la vida de tota mena de societats y corporacions, en una paraula, en tots els actes tant de vida social com individual. En el segon cas si es que no, els tals seran regionalistes no més que de boca y llur conducta serà l' anómola del qui renega dels individus de sa casa y dels vehins tots

del seu carrer pera estimar d' un cop als de tota la ciutat; com si el verdader amor no comencés per ahon hi hagi dues menes d' amor en sentit invers, com els qui volen ni hagi dues patries malgratesser una aberració contra la naturalesa.

Heusaquí perquè anomenantse gaire be tothom regionalistes, les reivindicacions catalanes, entre d' elles la de la llengua; la principal, es ben poch prácticada y menos sentida. Es que molts son regionalistes del primer cas esmentat, d' un regionalisme fals y aigualtat; y altres ho son del segon, que de regionaliste no 'n tenen res, no més el nom y encara per conveniencia dut el ambient.

Jordi Jordà.

Barcelona centralista

Una de las argucias de mala fe qu' han fet corre per las comarcas de Catalunya 'ls eterns enemichs de la patria, entre 'ls que per malestrugansá s' hi comptan fills d' ella mateixa que s' han engreixat y arondit aferrats al mugró del caciquisme es la de que Barcelona aspira a exercir un centralisme dins de la regió, centralisme que ja profetisan serà pitjor que 'l que s' exercix desde Madrid.

Es ja hora de protestar contra tal infamia que si be no hi creu cap home de clar enteniment, pot portorbar la te dels de pensa senzilla qu' escoltan els arguments dels hipócritas sense veurehi gota de malicia.

De primer antuvi se 'ls ha de contestar, als qu' ab tanta mala fe combaten, que 'l Catalanisme no pot contradir may son esperit profundament individualista, identificat essencialment ab nostre caracter. En tots sos actes, en las reunions d' Assembleas formadas per, delegats de totes las comarcas y celebradas en diferents punts de Catalunya, ha posat en práctica 'l principi autonomista; y las bases aprobadas y 'ls acorts presos en ellas confirman de ple 'l seu esperit.

La base 10.ª de la constitució aprobada a Manresa diu:

«Se reconeixerá a la comarca natural la major latitud possible d' atribucions administrativas pera 'l govern de sos interessos y satisfacció de sas necessitats. En cada comarca s' organitzarà un consell, nombrat pels municipis de la mateixa, qu' exercirà las citadas atribucions.»

Y la base 11.ª diu:

«Se concedirán al municipi todas las atribucions que necessita pera 'l cuydado de sos interessos propis y exclusius.»

Traspua encara aquesta sana concepció descentralisadora en

bon nombre d' acorts presos en las diversas Assembleas, però més qu' en altra cosa 's pot apoyar fortament en rahons d' ordre purament moral y en rahons d' alta conveniencia social.

No es avinent parlar d' una ciutat agafantla de globo y atribuintli sentiments e idees com si fos un individu. per la senzilla rahó de que es una acumulació d' individus, tan heterogenis y ab tan diverses maneres de pensar. Ab tot, si descomptem la població flotant els extranjeris aquí establerts, els innumbrables obrers y captayres que venen d' altres terras, els empleats, militars, guardas, etc., es a dir, tots aquells que de moment no més hi tenen interessos d' ordre material, reduhirém la dificultat de la generalisació y 'ns trobarém ab tres grans grups genuinament barcelonins: l' intelectual, en el que s' hi poden incloure 'ls literats els artistes, els sacerdots y 'ls homes de carrera; el comercial, ahont s' hi pot incloure 'l gran y petit comers com la gran y petita industria; y l' obrer, en el que s' hi deuen incloure tota mena de trevalladors.

Ara bé; reduhida la Barcelona autèntica a aquests tres grups, ja 's pot generalisar y discorre sobre lo que sent y pensa Barcelona.

El grupo intelectual y 'l comercial son franca y sincerament descentralizadors. El primer ha sigut y es el cap del moviment, basa 'l seu catalanisme en una base ferma, la historia y la ciencia social, l' alenta l' amor patri y 'l sentiment de la dignitat humana, y li dona una gran volada, l' aspiració a la llibertat.

El segon grupo professa un catalanisme practich. Se veu malmenat en sos interessos, doblegat pel pes feixuch dels impostos, treu comptes, y li sembla que de son si surtirian mellors administradors dels cabals públics

El tercer grupo, el poble trevallador, sacrificat més que cap altre a la desastrosa gerencia espanyola, té 'l cap escalfat per prédicas subversivas, culpa de son malestar primerament el amo y després a la monarquia, y las dugas vegadas erra 'l tret, perque no s' adona de qu' es deguda al regim centralista la mixtificació de llibertat de que gossa; regim que li permet entusiasmerse y, quan está entusiasmat, ab el mauser el posa a rotillo. No garbella be l' alcans de sos drets imaginaris puig que sos drets individuals son de fet lletra morta; n' hi ha comprés ben bé els drets que li dona 'l Catalanisme.

Més, ab tot, existeixen algunas associacions obreras afiliadas al Crtalanisme, formadas pels que trevallen en oficis e industrias que requereixen certa inteligencia; y

cada jorn se 'n van formant de noves

Ara al dir Barcelona ja 'ns entenem volderem dir la Barcelona catalanista, composta de tot lo que val, puig fins hi compto aquells esgarriats qu' en el fons senten viu en son cor l'amor a la terra.

De Barcelona, donchs, podem afirmar que no aspira a centralisar a cap comarca, per la senzillíssima rahó de que no ho necessita, y per la poderosa rahó de que no li convé. La corrent centralista qu' ha bufat tants anys per tota Europa l'ha engrandida, l'ha extesa y li ha donat la força qu' aja poseeix.

Per a centralisar, Barcelona no hauria de fer més que procurar que no cambie l'estat de coses actual, puig sa creixensa, portada en gran part per l'afluència de catalans de totes las comarcas (ademés dels forasters que venen aquí creient que es Xaurà), sempre li donaria una força devante de Madrid, tan respectable, que no podriam deixar de escoltarla, y las dugas capitals ben avingudas podrien anar xaciant pacíficament la vida de tota la península.

Però Barcelona, la Barcelona que pensa, que sent, y fins la Barcelona que s'enriqueix, no ho vol així. El seu somni daurat es la expansió de la vida per tot Catalunya, y si possible foz per tot Espanya, que no en va hem sofert ab ella la pessima organizació centralista. El somni daurat de Barcelona es reaccionar aquesta regio malalta de la hipertrofia de la capital, es ressucitar aquella gran Catalunya que vivia tota la gran vida dels pobles actius, que arreu aixecava monuments testimoniadors de sa graadesa.

Necessitem derivatius a la foz sobrerà, cerquem un equilibri pera conservar la salut; a la llarga, la despopolació dels camps y dels conreus a favor del engrandiment de la ciutat no pot menys d'esser fatal. Y si tota la regio fos plena y forta y viva, Barcelona no faria més que guanyarhi, orgullosa d'esser la bella capital de tan hermosa patria.

ésser ple de tràfeh, que se 'n fondés un altre a Rosas; que a tot arreu s'escampés la feconda vitalitat de la energia catalana; y que baix tots els aspectes, en tots els rams, Catalunya, tota Catalunya, tornés a ésser «rica y plena»

Sebastià Junyent.
(De La Juventud)

Als mestres de Catalunya

Constant en mos antichs esforços per propoicionar als noys y noyas de las escuelas de Catalunya l'coñeixement il·lustrat de la seva llengua y, mediant aquet, el més fácil estudi de la de Castella, tinch gayrebé a punt de dar a la impremta un *Vocabulari català castellà* destinat a las nostras classes de 1.ª y 2.ª ensenyanza, que conté unas 10,000 veus y nombrosa collecció de frases adverbials y modismes.

Més, desitjós de que la mateixa riquesa y abundancia del nostre llenguatge nadiu no sigui obstacle a la general utilitat del llibre en las diverses comarcas de Catalunya voldria incloure en ell bona porció de las formas dobles triples y fins quáduples que per la expressió d'una mateixa idea té sovint l'idioma català en sa prodigiosa varietat territorial.

Perquè ab tanta propietat lo parlan aillá ahont diuen, per exemple, *cardina, veixa, fressa, curar, afanyarse, gelar*, com en els indrets en que expressan els mateixos conceptes ab las paraulas *cadenera, enflla ó escudeller, remor, soroll, guarir, cuyta y cuytir, ó glasar y gebrar*.

Forsas son els meus companys de professió que han nascut y après sa llengua en distinta entornada d'aquella ahont radica la escola que regentan ó bé que ja sigui per traslacions ó altres motius, han tingut ocasió de viure llarch temps en várias. A n'aquestos, donchs, me dirigeixo principalment avuy per pregalshi que se serveixin ajudarme a la possible perfecció d'un llibre, que jo voldria rogués ésser útil als alumnes de las escolas de tot Catalunya.

Poquíssim es el treball y l'gasto que 'ls hi ha de costar l'escriture y remétre una nota ó llisteta dels tèrmes que sápigán de noble ó triple expressió catalana, idéntichs en significat preferint sempre 'ls més comuns ó de major ús. Dech advertir que gran part de las varians inclosas en la darrera edició del Diccionari de Labernia (que, per ara, es el millor que possehim) las tinch ja registradas.

Més en dit léixich n'hi mancan moltsíssims d'usual y vulgars, circunstancia que las fa estimables pel meu objecte. En els estudis de la nostra regio catalana tenim llibres per ensenyarlo tot en castella. Més no tenim un *Vocabulari* de 400 ó 500 páginas—barato fins al punt de que 'l puguin comprar els noys y noyas més pobres—ahont trovin aquestos en abduas llenguas, y ab notas explicatives quant convingui, la majoria de las veus, frases y modismes que necessitin a la escola y fóra d'ella, si no 's dedican a cap professió literaria. Pels que s'hi dediquin, ja hi ha 'ls Diccionaris bilingües costosos.

Tals condicions tindrá, donchs, el *Vocabulari* que motiva aquestes ratlles. Confio que la bona voluntat del Magisteri català y son acreditat zel pel millor profit de la ensenyanza, bastarán per que 's digni respon-

dre a la meua amistosa demanda Rebi per endevant la seguretat del coral agraiment de qui, com el subscript, ja está avesat a deurell favors.

Desitjaria que 'ls Mestres que 'm fessin la merced de servirme no demoressen l'envio de sas notas més enllá de tres mesos. Rebré sas estimables cartas a n' aquesta ciutat de la provincia de Girona, sens més indicació que 'l meu nom.

Salvador Gents
Sant Feliu de Guíxols 1.ª d'Agost de 1903.

Retalls

—Que tal senyora Tomasa?
—Molt bé ¿Y vosiés com están?
—Per ara bons. Vinch de plassa y vaig a fer l'esmorsar.
—Y el seu fill, que no vol vindre?
—Ahir li vaig contestar dientli que vingui uns díes per las festas d'aquest any.
—¿Quinas festas, bona dona?
—¡Ay! ¡Ay! ¡Las que sempre fan!
—Las de la Cinta, Miquela!
—¡Vaja! Yeig qu'está badant.
—Pro vosié no sap, senyora, que de festas no'n farán?
—Y així! ¡Per quin motiu ara!
—Perque la bossa está mal.
—Cregui que ni un mot sabia; encara, que no es estrany, perque m'haig estat afora dos mesos estujeant.
—Pro ahuria pogut llegrirho en algun periodich.
—No filla, perque periodichs fora no'n llegia cap.
—Pues miri, aixó es lo que's diu
—M'ha deixat boca badant!
—Y m'estranya ab un arcaide tant bó com el qu'han posat.
—Com qu'els anteriors arcaides diu que ho van deixar tant mal, ara aquet vol arreglarho y posarlo tot com cal.
—Tot lo que vulgui, pro filla! ¡Suprimir las festas, may!
—Ademés, ¿no diu que aquestos ho fan millor qu'els passats?
—Donchs perque aquells varen ferne y estaban tan empenyats, y aquets tenint molts més quartos las han de deixar anar?
—Ab aixó, que hi dirá una
—Vaja, a n' aquesta ciutat ens passen sempre unas cosas que may 'ns havian passat.
—Paciencia, dona Tomasa, jo me'n vaig perque 's fá tant; las vuit están quasi al caure y haig de fer l'esmorsar.
—Estigui bona, Miquela, me'n vaig a missa a S. Blay.
—Y miri no s'hi capiqui lo que fuere sonar!

El Rey y el torero

Sant Sebastián.—A la corrida de toros hi ha hagut un detall digne de fersén esment.
En Fuentes ha brindat al rey el tercer toro.
El rey l'ha cridat al palco, donantli la enhorabona per la sobberbia estocada que ha donat al toro, y li ha promés enviarli a la fonda un magnífich regalo.
Després li ha preguntat quantos toros portava morts desde que va comensar la carrera.
—No me'n recordo—ha respost el torero—peré enviaré una estadística a S. M.
El Rey li ha donat las gracias y ha pregat al ministre d'Estat que l'acompanyés al torero fins a la porta del palco.

En la última sessió de la Diputació provincial lo diputat senyor Olesa cumplin ab un deber moral y polític va proposar a la Diputació envies un telegrama de felicitació al nou Pare San al igual que hu han fet totes las autoritats y corporacions del mon que han volgut cumplir ab los debers politics socials y hasta de mera cortesia; mes lo diputat republicà Fábregas «protestó por que el no pertenece a la religión del Papa» no re que li aixequin una estatua. Lo emperadé d'Alemania, Rusia y China y el presidente de las Republicas dels Estats Unids, Fransa y altres deuen perteneixi a la religión del Papa???

Al Rey vol ó li fan fer un viatge per Aragón; fa una temporada que Reys, Amparados y Presidents de Republica no paran de viatjar y fer demostracions de grans amistats y parlar de la pau, mes no deixan per aixó de ensenyar-se las dents en forma de revistas

«Aixó es digne, aiyo es prudent? «No es ben trist que tenint quartos fassin aquet mal paper? «Home y a mi que m'esplica (Vaig dir jo tot de repent) Aixó vaigi a có l'arcalde y li esplica tot a n'ell»

Paco Vosch.
Tortosa y Agost.

El ministre d'Hisenda ha rebut un anónim, acompantli 3.750 pessetas pera que las restitueixi al Tresor.
Respectém l'escrúpol de conciencia, per mes que «quien roba al ladrón...»
De totes maneras aquesta restitució es un bon exemple para 'l ministro, digna d'imitació.
A veure 'l dia que 's decideix a restituir a n' els contribuyents.

En Nakens surt fet un bras de mar ab un article titulat «La política tètrica», en el que protesta de que 'l seu correligionari tracti d'analfabet y degradat al poble espanyol.
Y diu:
«La lógica se impone aquí imperiosamente. Si el púeblo es ignorante, no sabe lo que se hace al votarnos para cualquier cargo; y si está degradado, nos deshonra al elegirnos, y en ambos casos, deberíamos rechazar su representación.»
¡Uva!
Sinó que 'l dia en que 'l poble no sigues ignorant ni desgradat, tampoch podriam ostentar la seva representació els progressius a tall de cranch.

militars, ó simulacros navals y segons llegim en *Le Temps* de Paris lo Roy d'Espanya en son viatge per l'alt Aragón anirà acompanyat del ministro de la Guerra visitan las obras de la fonsa de la frontera pirenaica de Jaca y Canfranch ahon se construirá un túnel internacional. Si tenim salut y dies podem aña-diri; donq per ara nous en sobran.

L'Ajuntament de Castelló ha rebut del Tribunal de Cuentas del Reine uns plecs de esmenas als comptes municipals corresponem als anys 1878 á 1870.
Ja hu vehuen si son treballadors aqueixos senyors ¡25 anys per examinar los comptes de un ajuntament ¡y encara hi aurá qui dirá mal del centralisme y burocracia y d' alló!!!...

Llegim:
«Ferrol.—Por Real orden dictada por el ministro de Marina ha sido desarmada la escuadra, arriándose del «Carlos V» la insignia del almirante.
«Venen? Si ara tinguessim una batalla naval, quedaria ben demostrat el servey que 'ns fan els barcos de guerra.
«Perque las consecuencias para la nostra escuadra serian idénticas a las experimentadas a Santiaño y a Cavite, ab tot y que llavors estava armada.

NOTICIES

Contra la verola.—L'altre dia se presentá al despatx del governador de Barcelona un bagulaire del carrer de Ferlandina nomenat Francesch Manyós, ab una pretensió un xich original, però que de ser real lo contingut en ella resultaria d'una importancia trascendentalíssima.
El Manyós, sabador de que en alguns pobles de la provincia s'han hagut de tancar las escolas per regnar epidemias de verola o serrampió, ofereix al senyor Espinós un medicament compost per ell, ab referencia a un antich metje de la seva familia, assegurant que tan sols posantlo a evaporar dintre de la habitació del malalt, deixa a n' aquet absolutament lliure de la febre durant las primeras 24 horas y ab pochos dias, molts menos dels que acostuman a durar els cursos d'aque-lles malalties, completament curat.
L'ofertor se compromet a fer tantas experiencias com siguin necessarias pera demostrar la veritat de la seva afirmació, baix la intervenció facultativa dels metges o corporacions científicas que vulguin cerciorarsen.

Camins vehinals.
La *Gaceta* publica una Real ordre de Agricultura establint un plan de camins vehinals que comprén setanta mil kilometres.
Perá 'l nou servey se crea una inspecció a càrrech del inspector general, subdirector d'Obras públicas, senyor Serantes, á quinas ordres se destinan tres enginyers.
Pertocan a la provincia de Barcelona 2.520 kilometres, a Balaers 1.090, a Castelló de la Plana 1.270, Girona 850, Lleyda 1.570, y Tarragona 1.020.

Sembla que está en estudi la constitució de un Conservatori Català a Barcelona, a fi de crear verdaders artistes catalans...

Nostre estimat confrare Llevor de Sant Feliu de Guixols, ha publicat, ab motiu de la festa Major d'aquella població...

Lo tetmanari de gresca lo «Cu-cut» cada dia va escampant mes son vol haven lograt ab poc temps arrossi a la Esquella...

Copiem d'un article d'en Letamendi publicat fa mes de 40 anys titulat: «Ensayo de Fisiología provincial.»

Síntesis del tipo.—Posee el catalán una personalidad muy vigorosa, efecto combinado de su bondad, su inteligencia y su temperamento...

su país conserva su tipo en cualquier parte!

Derivados compuestos con predominio moral.—En medio de la guerra, en el vértigo del combate en lo mas intenso del paroxismo de la bilis, la natural bondad del catalán puede levantarse hasta el heroísmo...

A esa magnanimidad, que modera constantemente la cólera del catalán, se debe que los hijos de Cataluña aborrezcan la alta traición, y de ahí que combatan contra los Reyes y contra los Gobiernos lealmente cara a cara...

L'Ajuntament de Barcelona ha descubert se feyan 150 bocoy de vi artificials diaris y se proposa ana portan als tribunals als que vaigi descubrin falsifiquin los alimens Algo...

També desitjariam se preocupes un poc del preu del pa y de la carn que per tot Catalunya es tan mes baratos que aqui; a Barcelona mateix la carn va a 2 pesetas la carnícera y a Lleyda a

1'50 ptas. y aqui a 90 centims la tersa o siga a 2'70 la carnícera, y el pa seguim pagantlo igual preu que cuant a nava 'l blat a 18 y 20 pesetas la cuartera.

Lo regidó catalanista don Francesch Cambó, ultimament suspés en son carrech del Ajuntament de Barcelona, reb de tots los indrets de Catalunya probas de admiració y encoratjament per sa tasca profitosa y moralisadora dins la corporació municipal dita.

LA VEU desde sas columnas li trasmet lo mes coral aplauso y desitja que ben prompte pugui tornar ab sos companys de causa a continuar fent moralitat administrativa en lo Ajuntament que hauria de ser l'aspill dels de la nostra terra.

Va cada dia aumentant la crisis fabril per tot Catalunya, en especial en la provincia de Barcelona ahon son a mils los treballadors que estan en vaga forrosa.

La vaga de paletas sembla acabada, haven repres los treballs en totas las obras ab las mateixas condiciones que ans de comensá la dichosa vaga que tanta miseria aurá escampat dins de las familias obreras.

Es trist que en tot tinguem que anar a trasats. Los obrers estrangers no si declaran ja en vaga; han tocat los resultats que los son contraris y prefereixan las cooperativas, los gremis y caixas d'estalvis a las vagas.

OBRAS REBUDAS

Lo Ilm. Sr. Bisbe se ha dignat enviarnos la hermosa Pastoral

que ab motiu de la elecció del Pare Sant ha endrosat a tots los fiels del biabat, la que está plena de unció evangélica y que recomanem sa lectura als nostres lloçidors.

Del renombrat advocat D. Joan Marti y Miralles havem rebut l'estudi titulat «El Procedimiento Canónico de las causas de evidente nulidad matrimonial» lleixit en la Secció de Dret Canónic en la Academia de Jurisprudencia y Legislació de Barcelona y publicat per la Revista Juridica de Catalunya.

Tan la present obreta com las que ja te publicadas referents a dret canónic han merescut los aplausos de las personas peritas y no duptem pas seran consultadas en molts cosas y figuraran en tota bona biblioteca.

Lo número XIV de la exelent revista «Catalunya» que tans suscriptors conta entre los aymanes de las lietas catalanas fá una crida pera reunir tots los hermosos travalls literaris d'En Joan Maragal fenni homenatge per «gaudiment de joves y vells» Per lo que havem vist en totas

las publicacions catalanas la idea ha sigut ben acullida son molts los llietrats que han promes son concurs.

Pobre y humil es el de la VEU DE LA COMARCA mes per lo que valga «Catalunya» pot cantar ab ell.

També hem rebut lo volum 10 de la Biblioteca Popular de L'Aveng, hermosa traducció de la notable obra La Vida nova del Dant Allichieri.

Tant aquest volum com los altres nou que l'han precedit formen ja una selecta col·lecció d'obres catalanes en les que s'hi poden estudiar, ademes de la bona literatura, totes les rames del saber humá.

Cada volum enquadernat a la rústica se ven al preu de 50 centims.

Los qui vulgan comprarlas poden dirigir les seves comandes a la libreria de D. Francesch Mestre—carrer de la Rosa—Tortosa.

HOTEL TERMINUS 282. ARAGO 282. devant del baixador de Paseig de Gracia y aprop dels tranvias. BARCELONA. Gran confort y gust artístich en totas las dependencias. RESTAURANT Y COLMADO a disposició dels viatgers que hagin de marxar o arribin en els trens que a cada moment paran al baixador.

Imp. JOSE L. FOGUET.—Tortosa

A Sicelco sucedió su hijo Luso. Reynó 30 años. Muerto Luso, fué señor de España Vio. Otros le llamaron Neptuno, el cual no quiso llamarse Rey, sino Duque, y así le dijeron Siculo. A Siculo sucedió en España Testa, llamado por otro nombre Triton. Este Testa vivió 74 años. Romo sucedió a Testa, el cual fundó a Roma, agora llamada Valencia. Reynó 33 años. Palatuo, hijo de Romo sucedió a su padre en el Reyno, y contra este se levantó un valiente, llamado Caco, el cual se se valió del fierro para armas. Este Caco, fué Rey algunos años, y el mismo Palatuo le venció, y mató, en otra ocasión. Reynó 18 años de Palatuo, y el otro 36. que todos fueron 54. Eriterio sucedió a los ya referidos Reyes, y por mejor decir a Palatuo, que fué su padre, venció, y mató a Caco. Reynó 68 años. Gargaris hijo de Eriterio, sucedió a su padre. Fué llamado Melicola, que quiere dezir Melero, porque enseñó la granjeria de la miel en España. Reynó 77 años. Abidis sucedió a Gargaris, unos dicen que fué hijo suyo, tenido en su hija, otros que fué de un criado, como quiera que aya sido, mandó Gargaris que lo matassen luego en naciendo; más misteriosamente fué guardado el niño esta, y otras vezes que su aguelo mandó matar. A la postré Reynó, y fué el último Rey, porque en su tiempo sucedió la gran seca de España, y duró esta por tiempo de veynte y seye años. Despoblasse entonces, quedando la tierra abierta, y por la gran sequedad inhabitable. Acabaronse aqui los Reyes de España, en el año de la creación del mundo 2358. Acabados de passar los años desta seca, Dios nuestro Señor (por su infinita misericordia) hizo que lloviesse. Fertilizosse la tierra, bolviendose a cerrar sus aberturas, quedando habitable como antes. Bolvieron los Españoles en compañía de gentes estrangeras, y bolvieron a poblar a nuestra España. Dizen los Autores que desto escriben, que vinieron entre otros los Phenises, que alcanzando a mayores, hazian guerra a los Tartesios. Estos visto que los Phenises los maltrataban, bolvieronse contra

CAPITULO VEYNTE De los Reyes de Tortosa, desde su fundación hasta agora. ANTES de entrar en la descripción del Obispado de Tortosa prometí, que acabado su discurso, diria de los Reyes que han gobernado a nuestra Ciudad, dende su fundación hasta agora, y pues este es su lugar digo, que despues de la división de las lenguas el año 1800. de la creación de mundo. vino Tubal a España, y la habitó con sus gentes y familia, y fué el primero Rey della, y Reynó 150 años. Assi lo dizen Vasseo, Florian Docampo, Mariana, y otros. Y es visto, que si este fundó Tortosa, como queda probado, que fué su primero Rey. Hiberno, hijo de Tubal, fué el segundo Rey de España, y este amplifíco, y adornó más esta población de su padre Tubal, poniéndole su nombre, llamándola Hibera, y al Rio le llamó Hebro, y de aqui tomó toda esta tierra el nombre de Hiberia, como lo dizen todos los Historiadores que tratan desto. Y no obstante que algunos Autores tienen a estos Reyes, hasta los Geriones por fabulosos. Assi lo dize Mariana Historiador de España, libro primero cap. 7. y el Doctor Pisá Historia de Toledo in preambulo, y otros, a los cuales

que abona de la classe de...
 l'any 1900...
 l'any 1901...
 l'any 1902...
 l'any 1903...
 l'any 1904...
 l'any 1905...
 l'any 1906...
 l'any 1907...
 l'any 1908...
 l'any 1909...
 l'any 1910...
 l'any 1911...
 l'any 1912...
 l'any 1913...
 l'any 1914...
 l'any 1915...
 l'any 1916...
 l'any 1917...
 l'any 1918...
 l'any 1919...
 l'any 1920...

que abona de la classe de...
 l'any 1900...
 l'any 1901...
 l'any 1902...
 l'any 1903...
 l'any 1904...
 l'any 1905...
 l'any 1906...
 l'any 1907...
 l'any 1908...
 l'any 1909...
 l'any 1910...
 l'any 1911...
 l'any 1912...
 l'any 1913...
 l'any 1914...
 l'any 1915...
 l'any 1916...
 l'any 1917...
 l'any 1918...
 l'any 1919...
 l'any 1920...

que abona de la classe de...
 l'any 1900...
 l'any 1901...
 l'any 1902...
 l'any 1903...
 l'any 1904...
 l'any 1905...
 l'any 1906...
 l'any 1907...
 l'any 1908...
 l'any 1909...
 l'any 1910...
 l'any 1911...
 l'any 1912...
 l'any 1913...
 l'any 1914...
 l'any 1915...
 l'any 1916...
 l'any 1917...
 l'any 1918...
 l'any 1919...
 l'any 1920...

que abona de la classe de...
 l'any 1900...
 l'any 1901...
 l'any 1902...
 l'any 1903...
 l'any 1904...
 l'any 1905...
 l'any 1906...
 l'any 1907...
 l'any 1908...
 l'any 1909...
 l'any 1910...
 l'any 1911...
 l'any 1912...
 l'any 1913...
 l'any 1914...
 l'any 1915...
 l'any 1916...
 l'any 1917...
 l'any 1918...
 l'any 1919...
 l'any 1920...

que abona de la classe de...
 l'any 1900...
 l'any 1901...
 l'any 1902...
 l'any 1903...
 l'any 1904...
 l'any 1905...
 l'any 1906...
 l'any 1907...
 l'any 1908...
 l'any 1909...
 l'any 1910...
 l'any 1911...
 l'any 1912...
 l'any 1913...
 l'any 1914...
 l'any 1915...
 l'any 1916...
 l'any 1917...
 l'any 1918...
 l'any 1919...
 l'any 1920...

DISPONIBLE

HOTEL
TERMINUS
 222, ANAGORAS
 BARCELONA

RESTAURANT Y COCINA
 Gran confort y gran animación en todas las dependencias.

de 8 a 10 y desde 4 a 6 p.m.

que abona de la classe de...
 l'any 1900...
 l'any 1901...
 l'any 1902...
 l'any 1903...
 l'any 1904...
 l'any 1905...
 l'any 1906...
 l'any 1907...
 l'any 1908...
 l'any 1909...
 l'any 1910...
 l'any 1911...
 l'any 1912...
 l'any 1913...
 l'any 1914...
 l'any 1915...
 l'any 1916...
 l'any 1917...
 l'any 1918...
 l'any 1919...
 l'any 1920...

que abona de la classe de...
 l'any 1900...
 l'any 1901...
 l'any 1902...
 l'any 1903...
 l'any 1904...
 l'any 1905...
 l'any 1906...
 l'any 1907...
 l'any 1908...
 l'any 1909...
 l'any 1910...
 l'any 1911...
 l'any 1912...
 l'any 1913...
 l'any 1914...
 l'any 1915...
 l'any 1916...
 l'any 1917...
 l'any 1918...
 l'any 1919...
 l'any 1920...

que abona de la classe de...
 l'any 1900...
 l'any 1901...
 l'any 1902...
 l'any 1903...
 l'any 1904...
 l'any 1905...
 l'any 1906...
 l'any 1907...
 l'any 1908...
 l'any 1909...
 l'any 1910...
 l'any 1911...
 l'any 1912...
 l'any 1913...
 l'any 1914...
 l'any 1915...
 l'any 1916...
 l'any 1917...
 l'any 1918...
 l'any 1919...
 l'any 1920...

se puede responder, que si estos Reyes y Señores tienen por fabulosos, que den ellos los ciertos y verdaderos, pues se ha de creer que en 500 años que passaron desde la entrada de Tubal en España hasta los Geriones, tuvo siempre señores que la gobernaron: porque dezir que la gente era simplissima, y que vivían en montes y en cuevas, con poca comunicación unos con otros, no excluye esto el haber tenido Reyes, ó Señores, que los gobernassen. y á quien siguiesen, que en nuestros tiempos sabemos lo mismo de los Indios, y tenían sus señores Reyes; y no es suficiente razón el dar otra denominación. á las Rios, Hiberno, Tajo, Betis, porque unos mismos nombres pueden tener diversas cosas de sus apellidos y significaciones, y estos mismos Reyes de España como verdaderos, y no fabulosos, los cuentan Beroso, Vasco, en su Cronologia, tomo primero, fol. 20 Florian lib. I. cap. 4. Villadiego 3. Catálogo de los Reyes Godos folio. 25 Beuter lib. I. Tarafa lib. I. y otros. Reyno este Rey Hiberno 37. años.

Idubedo sucedió en España á Hiberno. Reynó 41. años. Murio en este año de la creacion del mundo 1991. El Patriarca Noé abiendo passado después del diluvio 350. años, y de su edad 950.

Brigo sucedió á Idubeda. Reynó 51. años.

Deabo: ó como otros dizen Gerion, sucedió á Brigo, el qual vino con un poderoso Ejército á España desde Africa, de donde el era natural. Este se hizo riquissimo, assi en ganado, como en oro y plata, sacando muchos minerales, y con su poder, y riqueza, y la simplicidad de los naturales se hizo insolente, fiero, y cruel: contra el qual vino Osiris, llamado por otros Dionisio y venció, y mató á Gerion, y dió el señorío á los tres hijos de Gerion, cosa poco usada, y se volvió á sus tierras. Era este Osiris desazerador de agravios, y por esso vino á desazer los que Gerion tenia hechos en España. Estos tres Geriones (como hijos de Gerion) intentaron la muerte á Osiris, y assi fué, que hizieron que un hermano de Osiris le matasse, y no le faltó vengança, que un hijo de Osiris mató á su tío, y vino á España, y mató los

tres Geriones. Reynaron estos tres Geriones, en España 45. años.

Después que Hércules Libio, hijo de Osiris vengó, y mató á los Geriones, indignos de quedar en el señorío de España, ellos y sus sucesores, nombró por Rey á Hispano hijo suyo y quedó hecho señor della, y Hercules se volvió á Italia.

Á Hispano sucedió su hijo Hispan, de cuyo nombre tomó España el suyo.

Hispano reynó 17. años, y Hispan 20.

Murió Hispan sin hijos: sabida su muerte por Hércules (aunque de muy larga edad y años) vino á España, y reynó en ella, dejando en Italia (adonde estaba) á Adlante. Reynó 19. años, dejando por Rey de España á Espero, compañero suyo. Este Espero fué Rey bonissimo para España. Reynó 10. años.

Adlante, hermano que fué de Espero desde Italia, donde estaba, codicioso de las riquezas de España, y embidioso del buen nombre que su hermano tenia en ella, y de que le hubiesse antepuesto Hercules en el señorío, acudió con muy grueso Ejército, con el qual á la fama de su nombre, ganó las voluntades de los soldados y granjeó la de los naturales, de manera que Espero le fué forçoso desamparar el Reyno, y recojerse á Italia, de donde después le hechó Adlante, abiendo estado en España solos tres años, y dejado en ella por Rey á su hijo Sicario, se volvió á Italia, acompañándole muchos Españoles. Este Sicario reynó en España, ó la gobernó con nombre de Duque 45. años, segun lo dize el Abad Carrillo de monte Aragon en sus Anales, en el folio 13.

Muerto Sicario, reynó Sicario su hijo. Este embió socorro á los Españoles que estaban en Italia, con el qual se defendieron, y pusieron en más perfección la Ciudad de Roma.

Á Sicario, sucedió Sicario, otros le llamaban Elco: porque esta dición sic, en este Rey, y en los dos precedentes significa Duque, que sus nombres eran, Oro, Anio, Elco. Murió este Rey Sicelco año de la creacion del mundo 2429, abiendo reynado en España 44 años.